

**Vejledende udtalelse om affaldsdefinitionen
i forhold til genanvendelse af bygge- og anlægsaffald på landbrugsejendomme**

Affaldsreglerne finder alene anvendelse, hvis et stof, et materiale, en genstand m.v. må klassificeres som affald.

Med EF's affaldsdirektiv¹ er der indført en fælles affaldsdefinition. Direktivets definition af affald er gengivet direkte i affaldsbekendtgørelsens § 3, stk. 1, nr. 1 og bilag 1². Heraf fremgår det, at alle stoffer, produkter og materialer som indehaveren skiller sig af med, agter at skille sig af med eller er forpligtet til at skille sig af med, er omfattet af definitionen.

EF-domstolen har i flere tilfælde taget stilling til, hvorledes affaldsbegrebet skal fortolkes, og har ved flere lejligheder understreget, at spørgsmålet om hvorvidt et materiale er affald eller ej, beror på de konkrete omstændigheder, og at afgørelsen derfor skal træffes af den kompetente myndighed på et sag grundlag.

Affaldsbegrebets anvendelsesområde afhænger, som tidligere nævnt af, hvad der skal forstås ved udtrykket "skille sig af med". Dette udtryk skal jf. EU retspraksis fortolkes i overensstemmelse med affaldsdirektivets formål³: I de forenede sager C-418/97 og C-419/97 ARCO⁴ fastlagde EF-domstolen nogle kriterier, som kan indgå i vurderingen af, hvornår en ejer og/eller ihændeher må antages at "skille sig af med" et materiale, og hvorvidt det pågældende materiale dermed skal betragtes og håndteres som affald. Af dommens præmis 51 fremgår det, at det ikke automatisk kan antages, at der er tale om "at skille sig af med" et stof i affaldsdirektivets forstand alene på den baggrund, at stoffet er genstand for en behandling, der er omfattet affaldsdirektivets bilag II.

Affaldsdirektivets bilag for henholdsvis bortskaffelses og nyttiggørelsesoperationer angiver hvilke behandlingsformer og metoder, der i praksis anvendes til behandling af affald, men siger ikke samtidigt, at en sådan behandlingsform nødvendigvis vil medføre, at det behandlede materiale er omfattet affaldsbegrebet. Derimod kan metoden til behandlingen indgå som et af kriterierne ved vurderingen af, om der er tale om affald.

EF-domstolen har endvidere i sag C-9/00 Palin Granit⁵ og sag C-114/01 Avesta Polarit⁶ taget stilling til under hvilke omstændigheder sidesten fra minebrud og stenbrud skulle betragtes som værende affald. EF-domstolen fastslog, at stenene er affald, hvis de oplagres forud for eventuel fremtidig brug eller fremtidig obligatorisk affaldsbehandling. I de tilfælde, hvor visse restprodukter, som kan identificeres fysisk, oplagres forud for, at de uden forudgående forarbejdning, anvendes som fyld i underjordiske gange til stabiliseringsformål, og dette er nødvendigt af hensyn til minens hovedvirksomhed (malmudvinding), betragtes restprodukterne ikke som affald.

Det er vigtigt at bemærke, at selv i de tilfælde, hvor et givet materiale i øvrigt opfylder EF-domstolens kriterier for at blive betragtet som ikke affald, skal materialet klart betragtes som værende affald, hvis indehaveren i praksis har skilt sig af med det.

Ved nedrivning af en bygning vælger ejeren at skille sig af med bygningen som sådan. Samtidigt vil absolut hovedparten af materialerne fra en sådan nedrivning skulle behandles, f.eks. udsorteres, renses eller nedknuces, førend det vil kunne anvendes. På den baggrund er det Miljøstyrelsens vurdering at materialer fra nedrivning m.v. som udgangspunktet skal betragtes som affald, medmindre der er tale om materialer eller genstande der efter ud- eller nedtagning eller demontering umiddelbart kan genbruges, f.eks. en velholdt dør eller et vindue.

Hvis der anvendes almindeligt jord i forbindelse med etableringen af vendepladsen, tages forbehold for jordforureningslovens § 50⁷, hvoraf det blandt andet fremgår, at alle der flytter jord væk fra den ejendom, hvor den er opgravet, eller anvender denne jord, har pligt til at sikre sig, at jorden ikke er forurenet. Bestemmelsen har til formål at sikre, at opgravet jord ikke forårsager forurening.

Betydningen af, at affaldet genanvendes

Det forhold, at et materiale, et stof, en genstand m.v. med sikkerhed skal (gen-)anvendes til et lovligt formål, kan være en indikation af, at materialet m.v. ikke er affald, jf. ovenfor, men det vil ikke alene være afgørende. Det forhold, at byggeaffald fra nedrivning af en landbrugsejendom genanvendes til etablering af en vendeplads vil således ikke indebære, at byggeaffaldet ikke skal betragtes som og håndteres efter affaldsreglerne.

Genanvendelse af sorterede og rene sten- og teglmaterialer samt rent beton som erstatning for primære råstoffer, kan ske uden forudgående tilladelse efter regler herom i det kommunale regulativ.

Er byggeaffaldet ikke rent, forudsætter genanvendelsen af affaldet en konkret tilladelse efter miljøbeskyttelseslovens kap. 5 eller § 19⁸.

Forholdet til landbrugslovens regler

At etablering af en vendeplads på landbrugsjorder eller i umiddelbar nærhed af sådanne jorder, ikke vil være i strid med landbrugslovens krav om forsvarlig drift af en landbrugsejendom, har ikke i sig selv nogen betydning for om materialerne fra nedrivningen skal betragtes og håndteres som affald.

For god ordens skyld skal Miljøstyrelsen dog bemærke, at anvendelse, oplag m.v. af materialer, der ikke er rene, men indebærer en forureningsrisiko, direkte på landbrugsjorder eller i umiddelbar nærhed heraf, vanskeligt kan betragtes som værende i overensstemmelse med en forsvarlig drift af landbrugsejendommen, medmindre dette sker i overensstemmelse med en konkret tilladelse efter miljølovgivningen.

Tillader affaldsreglerne, at der køres materialer fra nedrivning direkte ud på landbrugsarealerne?

Dette afhænger af, om der sker genanvendelse af rene sten, tegl og betonrester som erstatning for primære råstoffer. I disse tilfælde tillader affaldsreglerne: at landmanden genanvender bygge- og anlægsaffaldet direkte på matriklen til etableringen af en vendeplads for tunge køretøjer uden, at de har været håndteret på et godkendt modtageranlæg. Såfremt der ikke er tale om rene sten, tegl og beton materialer, forudsætter anvendelsen en konkret tilladelse efter miljøbeskyttelseslovens § 19 eller kapitel 5.

Det bemærkes i denne sammenhæng, at det følger af Miljøministerens cirkulære om bygge- og anlægsaffald, at kommunalbestyrelsen i et regulativ skal stille krav om, at der påhviler bygherre en pligt til skriftligt at anmelde affald fra bygge- og anlægsaktiviteter. Anmeldelsen skal ske forud for gennemførelsen af såvel bygge og anlægsarbejder som nedrivninger, i de tilfælde hvor affaldsmængden vil overstige 1 ton. Hvis f.eks. en landmand vil nedrive sine bygninger og hvis mængden overstiger 1 ton, har han altså pligt til at anmelde det bygge- og anlægsaffald der opstår som følge heraf til kommunen.

- ¹ Affaldsdirektivet (Affaldsrammedirektivet: Europa-Parlamentets og Rådets Direktiv 2008/98/EF af 19. november 2008 om Affald og om ophævelse af visse direktiver).
URL: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:312:0003:0030:DA:PDF>.
- ² Affaldsbekendtgørelsen (Bekendtgørelse nr. 1634 om affald).
URL: <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=13022>.
- ³ Sag C- 9/00 Palin Granit Oy, præmis 23, Samling 1-3533.
URL: <http://eur-lex.europa.eu/Notice.do?val=263991:cs&lang=da&list=263991:cs,263866:cs,&pos=1&page=1&nbl=2&pgs=10&hwords=&checktexte=checkbox&visu=#texte>.
- ⁴ De forenede sager C-418/97 og C-419/97.
URL: <http://eur-lex.europa.eu/Notice.do?val=234701:cs&lang=da&list=242032:cs,234701:cs,&pos=2&page=1&nbl=2&pgs=10&hwords=&checktexte=checkbox&visu=#texte>.
- ⁵ Sag C-9/00 Palin Granit Oy, Samling 1-3533.
URL: <http://eur-lex.europa.eu/Notice.do?val=263866:cs&lang=da&list=263991:cs,263866:cs,&pos=2&page=1&nbl=2&pgs=10&hwords=&checktexte=checkbox&visu=#texte>.
- ⁶ Sag C-114/01 AvestaPolarit Chrome Oy, dom af 11. september 2003.
URL: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2003:264:0007:0007:DA:PDF>.
- ⁷ Jordforureningsloven (Lovbekendtgørelse nr. 282 af 22-3-2007 om forurennet jord).
URL: <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=13097>.
- ⁸ Miljøbeskyttelsesloven (Bekendtgørelse af lov nr. 1757 af 22. december 2006 om miljøbeskyttelse)
URL: <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=13072>.